

فهرست مطالب

مقدمه چاپ اول.....	ض
مقدمه چاپ چهارم.....	۴

فصل اول: کلیات

مبحث اول: تعریف، جایگاه و ویژگی‌های حقوق کار	۲۱
گفتار اول: تعریف و جایگاه حقوق کار	۲۲
گفتار دوم: ویژگی‌های حقوق کار	۲۷
۱- جوان و پویا بودن حقوق کار.....	۲۷
۲- حمایتی بودن حقوق کار.....	۲۸
۳- جهانی بودن حقوق کار.....	۲۹
۴- امره بودن حقوق کار و ارتباط آن با نظم عمومی	۲۹
مبحث دوم: چگونگی پیدایش حقوق کار	۳۰
گفتار اول: کیفیت بهره‌گیری از نیروی کار در قرون گذشته	۳۰
گفتار دوم: مراحل تحول حقوق کار	۳۱
۱- دوره آزادی مطلق	۳۱
۲- دوره روابط دسته جمعی کار و دخالت دولت	۳۲
۳- دوره جدید و حقوق کار امروزی	۳۲
گفتار سوم: تحولات حقوق کار در ایران	۳۳
۱- دخالت محدود دولت	۳۳
۲- دخالت پیشرفته دولت	۳۳
مبحث سوم: منابع حقوق کار	۳۴
گفتار اول: منابع داخلی حقوق کار	۳۴
۱- قانون اساسی	۳۵
۲- قوانین عادی	۳۵
الف- قانون کار	۳۵
ب- قانون مدنی	۳۵
ج- سایر قوانین	۳۶
۳- تصمیمات قوه مجریه	۳۶

الف - شورای عالی کار	۳۷
ب - شورای عالی حفاظت فنی	۳۸
۴ - رویه قضایی	۳۹
۵ - منابع عرفی و شغلی	۳۹
الف - پیمانهای دسته جمعی	۳۹
ب - ضوابط و مقررات کارگاه	۳۹
ج - عرف و عادت	۴۰
۶ - دکترین یا نظر علمای حقوق	۴۰
گفتار دوم: منابع خارجی حقوق کار	۴۱
۱ - اعلامیه جهانی حقوق بشر	۴۱
۲ - مقاله نامه‌ها و عهد نامه‌های دو جانبه و چند جانبه کشورها	۴۱
۳ - رویه قضایی بین‌المللی	۴۲
۴ - مصوبات سازمان بین‌المللی کار	۴۲

فصل دوم: قلمرو قانون کار

مبحث اول: کارگر از دیدگاه قانون کار، مستثنیات و موارد تردید	۴۸
گفتار اول: تعریف کارگر	۴۸
گفتار دوم: مستخدمین و کارگران مستثنی شده از شمول قانون کار	۵۰
دسته اول: مشمولین قانون استخدام کشوری	۵۱
دسته دوم: مشمولین سایر قوانین و مقررات خاص استخدامی	۵۲
دسته سوم: کارگران کارگاه‌های خانوادگی	۵۳
دسته چهارم: فعالیت‌های خاص موضوع ماده ۱۸۹ قانون کار	۵۴
دسته پنجم: موضوعات مشمول ماده ۱۹۰ قانون کار	۵۴
دسته ششم: کارگاه‌های کوچک (کمتر از ده نفر)	۵۵
گفتار سوم: موارد تردید در شمول یا عدم شمول قانون کار	۵۶
الف: کارکنان خرید خدمت وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی	۵۶
ب: وضعیت افرادی که کار پاره وقت دارند	۵۸
ج: کارگر بودن به عنوان شغل دوم	۵۹
د: وضعیت اشتغال مجدد بازنشستگان	۶۰
ه: مدیران عامل شرکت‌های بازرگانی	۶۳
مبحث دوم: سایر ارکان رابطه کار و شمول قانون کار نسبت به آنها	۶۵

گفتار اول: کارفرما	۶۵
بخش اول: کارفرما و مدیر کارگاه	۶۷
بخش دوم: مسئولیت کارفرما و صاحب کار در قراردادهای پیمانکاری	۶۸
گفتار دوم: کارگاه	۷۱
گفتار سوم: کارآموز	۷۳

فصل سوم: قرارداد کار

مبحث اول: ماهیت قرارداد کار	۷۸
گفتار اول: معرفی قرارداد کار و انواع آن	۷۸
گفتار دوم: شرایط صحت قرارداد کار	۸۱
بخش اول: قصد طرفین و رضای آنها	۸۲
بخش دوم: اهلیت طرفین	۸۵
۱- بلوغ	۸۵
۲- عقل	۸۶
۳- رشد	۸۷
بخش سوم: معین بودن موضوع قرارداد	۸۹
بخش چهارم: مشروعیت مورد قرارداد	۹۱
بخش پنجم: ممنوعیت‌های قانونی مانع از انعقاد قرارداد کار	۹۲
۱- وضع بیگانگان	۹۲
۲- محرومیت از حقوق اجتماعی به موجب حکم دادگاه	۹۴
۳- وضع تاجر ورشکسته	۹۵
۴- وضعیت کارمندان دولت و بازنشستگان	۹۶
۵- فعالیت‌ها و مشاغل که تصدی آن مستلزم پروانه مخصوص است	۹۷
۶- وضعیت اشتغال زوجین	۹۷
۷- مشمولان غایب خدمت و وظیفه عمومی	۹۹
۸- ممنوعیت مشاغل معین برای کارگران کمتر از ۱۸ سال سن	۱۰۰
۹- سایر ممنوعیت‌های قانونی	۱۰۱
مبحث دوم: شکل قرارداد کار و پیمانهای دسته جمعی	۱۰۱
گفتار اول: مندرجات و نحوه تنظیم قرارداد کار	۱۰۲
گفتار دوم: پیمانهای دسته جمعی	۱۰۵

فصل چهارم: شرایط کار

قسمت اول: تکالیف و تعهدات کارگر	۱۰۹
۱- تبعیت از اوامر کارفرما و ضوابط کارگاه	۱۰۹
۲- اجرای شخصی کار	۱۱۰
۳- رعایت دقت، امانت و صداقت در کار	۱۱۰
قسمت دوم: تکالیف و تعهدات کارفرما	۱۱۱
مبحث اول: مزد کارگر و ضوابط پرداخت آن	۱۱۱
گفتار اول: شناسایی مزد و سایر عناوین مربوط	۱۱۱
مزد به معنای خاص	۱۱۲
مزد به معنای عام	۱۱۳
مفهوم مزد اجتماعی	۱۱۳
گفتار دوم: نحوه تعیین و پرداخت مزد	۱۱۴
گفتار سوم: برداشت از مزد و یا توقیف آن و حمایت‌های قانونی	۱۱۷
۱- برداشت مستقیم مزد توسط کارفرما	۱۱۷
۲- برداشت از مزد کارگر و توقیف آن با حکم مراجع قانونی	۱۱۸
اول: حمایت از مزد کارگر در مقابل طلب کارفرما	۱۱۸
دوم: حمایت از مزد کارگر در مقابل اشخاص ثالث	۱۱۹
سوم: حمایت از مزد کارگر در مقابل طلبکاران کارفرما	۱۱۹
مبحث دوم: مدت کار، تعطیلات و مرخصی‌ها	۱۲۱
گفتار اول: ساعات کار	۱۲۲
بخش اول: علل کاهش ساعات کار	۱۲۲
بخش دوم: میزان ساعات قانونی کار و مستثنیات آن	۱۲۴
۱- کارهای سخت و زیان آور	۱۲۴
۲- کارگر نوجوان	۱۲۵
۳- کارآموز	۱۲۵
۴- کار نوبتی	۱۲۶
۵- کار متناوب	۱۲۶
۶- اضافه کاری	۱۲۶
گفتار دوم: تعطیلات و مرخصی‌ها	۱۲۸
بخش اول: تعطیلات	۱۲۸
الف - تعطیل هفتگی	۱۲۸

ب - تعطیلات رسمی	۱۲۹
بخش دوم: مرخصی‌ها	۱۲۹
الف - مرخصی استحقاقی	۱۳۰
ب - مرخصی بدون حقوق	۱۳۰
ج - مرخصی استعلاجی، بارداری، زایمان و شیردهی	۱۳۱
د - مرخصی مربوط به حوادث زندگی	۱۳۲

فصل پنجم: تعلیق و خاتمه قرارداد کار

مبحث اول: تعلیق قرارداد کار.....	۱۳۵
گفتار اول: تعلیق قرارداد کار بدون پرداخت حقوق و مزایای ایام تعلیق	۱۳۶
۱ - خدمت نظام وظیفه	۱۳۶
۲ - شرکت داوطلبانه کارگران در جبهه جنگ	۱۳۸
۳- مرخصی بدون حقوق کارگر و یا مرخصی تحصیلی	۱۳۹
۴- اعتصاب کارگران با شرط حضور در کارگاه	۱۴۰
۵- توقیف کارگر(بدون دخالت کارفرما) که منجر به محکومیت او نشود.....	۱۴۰
گفتار دوم: تعلیق قرارداد کار با پرداخت حقوق و مزایای ایام تعلیق	۱۴۱
۱- توقیف کارگر به موجب شکایت کارفرما که منجر به محکومیت او نشود.....	۱۴۱
۲ - اخراج غیر موجه کارگر	۱۴۲
۳- تعطیل کارگاه به حکم مرجع قضایی	۱۴۶
گفتار سوم: تعلیق قرار داد کار با پرداخت غرامت و یا مقررری بیکاری.....	۱۴۶
۱ - مرخصی استعلاجی، بارداری و زایمان	۱۴۶
۲ - قوه قاهره (فورس ماژور).....	۱۴۷
مبحث دوم: خاتمه و فسخ قرارداد کار.....	۱۴۸
گفتار اول: انحاء خاتمه و فسخ قراردادهای کار.....	۱۴۸
۱ - پایان کار در قرارداد کار معین.....	۱۴۸
۲ - پایان مدت قراردادهای موقت کار و عدم تجدید آن	۱۴۸
۳ - موارد قهری	۱۴۹
الف- قوه قاهره	۱۴۹
ب- از کار افتادگی کلی	۱۴۹
ج- بازنشستگی.....	۱۴۹
د- فوت کارگر.....	۱۵۰

۴- اخراج کارگر	۱۵۰
الف - اخراج کارگر بر اثر قصور و بی انضباطی	۱۵۰
ب - اخراج کارگر پس از توقیف منجر به محکومیت جزایی	۱۵۱
ج - اخراج موجه کارگر به سایر اسباب	۱۵۳
۵- استعفاء کارگر	۱۵۵
۶- ترک کار	۱۵۵
۷- فسخ قرارداد کار	۱۵۶
۸- تعدیل نیروی انسانی	۱۵۶
گفتار دوم: مزایای پایان کار و حق سنوات	۱۵۹

فصل ششم: دادرسی کار

مبحث اول: مراجع حل اختلاف کارگر و کارفرما	۱۶۹
گفتار اول: ترکیب هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف	۱۷۱
گفتار دوم: دادرسی در مراجع حل اختلاف کارگر و کارفرما	۱۷۲
۱- نحوه طرح دادخواست	۱۷۴
۲- مقررات ابلاغ	۱۷۵
۳- احراز صلاحیت قبل از شروع به رسیدگی	۱۷۶
۴- ترتیب رسیدگی و اتخاذ تصمیم در مراجع حل اختلاف	۱۸۲
۵- نصاب تعداد اعضا در تشکیل جلسه و نصاب تعداد آراء در اتخاذ تصمیم	۱۸۵
۶- قابل اعتراض بودن آراء هیأت تشخیص و مهلت طرح اعتراض	۱۸۶
۷- صلاحیت‌های خاص هیأت حل اختلاف	۱۸۶
۸- مرور زمان	۱۸۷
مبحث دوم: دیوان عدالت اداری و نقش آن در دادرسی کار	۱۹۰
گفتار اول: صلاحیت دیوان عدالت اداری	۱۹۰
گفتار دوم: نحوه طرح ادعا و ترتیب دادرسی در دیوان عدالت اداری	۲۰۰
مبحث سوم: محاکم دادگستری و نقش آن در دادرسی کار	۲۰۲
گفتار اول: صلاحیت عام محاکم دادگستری و ارتباط آن با حقوق کار	۲۰۲
بخش اول: برخی از مصادیق دعاوی مدنی مرتبط با حقوق کار که رسیدگی به آنها در صلاحیت محاکم دادگستری است	۲۰۲
الف - ادعای بطلان قرارداد کار	۲۰۲
ب - دعاوی مربوط به کارگرانی که به دلیل موانع قانونی کار آنها تحت پوشش قانون کار نیست	۲۰۳

ج - رفع تصرفات کارگر از مال امانی.....	۲۰۴
د - دعوی مسئولیت کارفرما ناشی از فعل کارگر	۲۰۸
بخش دوم: ترتیب رسیدگی به دعاوی مدنی در مرجع قضایی دادگستری.....	۲۱۱
تکمله : اختلاف در صلاحیت مراجع قضایی دادگستری و مراجع حل اختلاف کارگر و کارفرما	۲۱۲
گفتار دوم: صلاحیت عام محاکم دادگستری در رسیدگی به امور جزایی و ارتباط آن با حقوق کار	۲۱۵
بخش اول: جرایم و مجازات‌های پیش‌بینی شده در قانون کار	۲۱۶
بخش دوم: سایر جرایم و مجازات‌های مرتبط با حقوق کار	۲۲۰
الف- قانون مجازات اسلامی	۲۲۱
ب- برخی جرائم و مجازات‌های دیگر مرتبط با حقوق کار	۲۲۱
۱ - مجازات کارفرمایانی که مشمولین غایب زمان جنگ را به کار می‌گیرند	۲۲۱
۲ - مجازات اشتغال به حرفه کاریابی و مشاوره شغلی بدون پروانه کار	۲۲۲
۳ - مجازات کارفرمایانی که وجوهی زاید بر حق بیمه سهم کارگران از حقوق آنان برداشت نمایند	۲۲۲
۴ - مجازات بکارگماردن اطفال کمتر از ۱۲ سال در کارگاه‌های فرش بافی.....	۲۲۳
۵ - مجازات بکارگیری اشخاص کمتر از ۱۸ سال در مشاغل معین	۲۲۴
بخش سوم: ترتیب رسیدگی به امور جزایی.....	۲۲۴
مبحث چهارم: اجرای آراء مراجع حل اختلاف کارگر و کارفرما	۲۲۶
گفتار اول: نحوه اجرای آراء قطعی مراجع حل اختلاف	۲۲۶
گفتار دوم: موارد توقف اجرای آراء قطعی مراجع حل اختلاف	۲۳۲
۱ - محکوم به دولت یا شهرداری‌ها	۲۳۲
۲- مستثنیات دین	۲۳۳
۳ - صدور قرار توقیف عملیات اجرایی.....	۲۳۵

ضمیمه حقوق کار: مباحثی از بیمه‌های تأمین اجتماعی کارگران

مبحث اول: اصول و مبانی بیمه‌های تأمین اجتماعی کارگران	۲۴۰
۱ - خطر رکن اصلی بیمه تأمین اجتماعی است	۲۴۱
۲- اجباری بودن بیمه تأمین اجتماعی کارگران	۲۴۱
۳ - حق بیمه و چگونگی تعیین آن.....	۲۴۲
۴ - عدم وجود حق حبس در بیمه تأمین اجتماعی کارگران	۲۴۳

۲۴۴	۵ - عدم امکان بیمه مضاعف
۲۴۵	۶ - وجود اصل قائم مقامی
۲۴۷	۷ - وجود فرانشیز (حد اغماض)
۲۴۷	مبحث دوم: موضوعات بیمه‌های تأمین اجتماعی کارگران
۲۴۸	گفتار اول: حوادث ، بیماری‌ها و بارداری
۲۴۹	گرامت دستمزد و ویژگی‌های آن
۲۵۰	۱ - اصل شایستگی کمتر
۲۵۰	۲ - پرداخت با تأخیر
۲۵۰	۳ - مدت پرداخت
۲۵۱	۴ - شرط پرداخت گرامت دستمزد
۲۵۲	گفتار دوم: از کارافتادگی
۲۵۲	۱ - از کارافتادگی کلی
۲۵۳	۲ - از کارافتادگی جزئی
۲۵۳	۳ - از کارافتادگی مشمول گرامت مقطوع
۲۵۳	گفتار سوم: بازنشستگی
۲۵۵	گفتار چهارم: مرگ
۲۵۶	اول: حالات مختلف استحقاق مستمری بازماندگان
۲۵۶	دوم: پرداخت گرامت مقطوع بازماندگان
۲۵۸	گفتار پنجم: کمک هزینه ازدواج و عائله‌مندی
۲۵۸	الف - کمک هزینه ازدواج
۲۵۹	ب - کمک عائله‌مندی
۲۵۹	گفتار ششم: بیکاری
۲۶۱	بخش اول: شرایط استحقاق مزایای بیمه بیکاری
۲۶۳	بخش دوم: میزان مقرری بیکاری
۲۶۴	بخش سوم: مدت پرداخت مقرری بیکاری
	مبحث سوم: هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر تشخیص مطالبات سازمان تأمین اجتماعی
۲۶۶	و نحوه وصول مطالبات سازمان
۲۷۰	قانون کار مصوب ۱۳۶۹ با اصلاحات و الحاقات
	ماده واحده قانون تصویب کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک و
۳۲۱	توصیه نامه مکمل آن مصوب ۱۳۸۰

آیین‌نامه اجرایی تبصره‌های ۱ و ۲ ماده واحده قانون تصویب کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک و توصیه نامه مکمل آن مصوب ۱۳۸۱.....	۳۳۳
آیین‌نامه مربوط به انتخاب اعضای هیاتهای حل اختلاف مصوب ۱۳۸۷.....	۳۳۶
آیین‌نامه مربوط به انتخاب اعضای هیاتهای تشخیص مصوب ۱۳۸۷.....	۳۴۴
آیین‌نامه اجرایی ماده ۹ قانون مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور.....	۳۴۹
نمونه قرارداد کار موضوع تبصره ۳ (الحاقی و الصاقی ۱۳۹۴) به ماده ۷ قانون کار.....	۳۵۳
آیین دادرسی کار (مصوب ۱۳۹۱).....	۳۵۷
فهرست منابع و مأخذ.....	۳۷۶

مقدمه مؤلف (چاپ اول)

« اللهم إنا نرغب اليك في دولة كريمة تعز بها الّا سلام و اهله و تذلّ

بها النفاق و اهله و تجعلنا فيها من الدعاء الي طاعتك. »

از ابتدای آفرینش انسان " کار " لازمه حیات او بوده و انسان اولیه با تهیه ابزار ساده، اقدام به شکار و کشاورزی و بهره‌گیری محدود از طبیعت، احتیاجات اولیه خود را تأمین و آموخت شرط بقاء، فعالیت و تلاش است و با فعالیت بیشتر نتیجه بهتر بدست خواهد آورد.

کتاب آسمانی و تعلیمات انبیاء عظام اهمیت ویژه‌ای برای کار قائل بوده و مکتب رهایی بخش اسلام با شعار «لیس لانا انسان الا ما سعی» در مصحف شریف موضعی روشن بر پایه تلاش مفید انسان بنا نهاده و رئیس شریعت (ص) و ائمه طاهرین (س) با کار و کوشش و تأمین معیشت خود تجلی عملی آن بوده‌اند.

در حدیث نبوی (ص) با بیان «الکادّ علی عیاله کالمجاهد فی سبیل الله» کار و کوشش با جهاد در راه خدا که از افضل عبادات است برابری می‌کند و در جای دیگر ملاحظه می‌شود نقل گردیده:

« پیامبر (ص) دست کارگری را گرفت که در آن زبری و خشونت و وجود داشت، فرمود چرا پوست دستت اینگونه خشن شده است گفت نتیجه کار کردن است، پیامبر دست او را بوسید و فرمود این دستی است که خدا دوست می‌دارد.»

در تعالیم دینی، علاوه بر تأکیدی که نسبت به اهمیت کار و تلاش شده و علیرغم ساده بودن روابط کار در زمانهای گذشته، دستوراتی نیز در خصوص تنظیم این روابط ملاحظه می‌گردد، بعنوان مثال در حدیث نبوی (ص) آمده است:

«به اجیر حقش را پرداز قبل از آنکه عرقش خشک شود»

لذا با وجود اینکه عده‌ای بروز و ظهور حقوق کار را در قرون اخیر جستجو می‌کنند، منشأ آن در تعلیمات ادیان الهی بخصوص دین مبین اسلام متجلی است.

هر چه زندگی اجتماعی توسعه بیشتری یافته است، نوع کار و فعالیت انسان نیز تنوع بیشتری داشته و روابط افراد با مفاهیم جدید و پیچیده‌ای از فعالیت و کار مواجه شده است، با توسعه جوامع و بروز اکتشافات و اختراعات، امکان بهره‌وری از طبیعت و منابع آن افزایش یافته و با مشارکت سرمایه و نیروی کار، این روند رو به فزونی بوده و وجود قواعدی متناسب با این شرایط جهت تنظیم این امور از ضروریات است.

مفهوم کار در قرون اخیر بدلیل پیدایش انقلابهای صنعتی و کارگری بکلی متحول شده و پیچیدگی روابط کار، زمینه دگرگونی اساسی این روابط و ظهور حقوق کار امروزی را سبب شده است زیرا نابرابری قدرت صاحب سرمایه از یکطرف و نیروی کار از طرف دیگر و طبعاً رشد روز

افزون قدرت صاحب ثروت و افت توان کاری و فرسودگی کارگر بر اثر بکارگیری بیش از حد توان او، همچنین استفاده وسیع از ماشین بجای انسان و بیکاری طیف وسیعی از کارگران و نتیجتاً نابرابری عرضه و تقاضا در بازار کار که از علل مهم انقلاب‌های کارگری مورد اشاره در سطح جهان در سده‌های اخیر بوده، موجب گردیده است تا دولت‌ها برای جلوگیری از تنش‌های اجتماعی و سیاسی در تنظیم روابط کارگر و کارفرما دخالت نمایند و بدین ترتیب حقوق کار امروزی با قدمتی کمتر از دو قرن در جهان پدیدار شود، ضمن اینکه این پدیده در کشور ایران عمر کمتری را داراست. نظر به وسعت جامعه کارگری ایران و ضرورت شناخت بیشتر حقوق کار و مسائل و مشکلات متعدد و پیچیدگی موضوعات و تخصصی بودن آن، توجه بیشتری را در تألیف کتب حقوقی می‌طلبد که متأسفانه در حال حاضر به هر دلیل نسبت به سایر رشته‌های حقوق، قدم‌های محدودتری برداشته شده و عمدتاً آثار تدوین شده سابق، بدلیل تغییر قوانین و مقررات و تحول سایر منابع، کارآیی خود را در بسیاری از زمینه‌ها از دست داده و موجب شده است حقوق کار از غربت بیشتری برخوردار بوده و موضوعات آن شفافیت لازم را نداشته و با ابهامات فراوانی مواجه باشد. بدیهی است شناخت دقیق و اصولی حقوق کار از طرف عناصر سازنده روابط کار بخصوص کارگران که در شرایط نامساوی با کارفرما مبادرت به تنظیم قرارداد کار می‌نمایند می‌تواند تحول شگرفی بجا گذاشته و حفظ نیروی کار و سرمایه و طبعاً سلامت و رفاه اجتماعی و عدالت را در پی داشته باشد.

دستگاه قضایی کشور نیز بطور گسترده‌ای با حقوق کار مرتبط است، از یک طرف دخالت‌هایی بطور مستقیم در رسیدگی به دعاوی جزایی و برخی دعاوی مدنی مربوط به این رشته را داشته و از طرف دیگر به نحو غیرمستقیم با داشتن نماینده در مراجع شبه قضایی که متکفل دادرسی کار می‌باشند در رسیدگی به اختلافات بین کارفرما و کارگر یا کارآموز منشأ اثر است، ضمن اینکه نظارت عالی‌ای به دیوان عدالت اداری سپرده شده که در کنترل آراء مراجع مزبور و همچنین دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌هایی که از ناحیه مقامات و مراجع ذیربط در خصوص تنظیم روابط کار صادر می‌شود از تعرض به قانون و اقدام مغایر آن ممانعت بعمل آمده و عندالاقضاء نسبت به ابطال و نقض چنین اقداماتی اقدام و از قوانین و مقررات محافظت نماید که جملگی مؤید ارتباط وسیع و کارآمد دستگاه قضایی با مسائل این رشته از حقوق بوده و لذا ضرورت توجه و عنایت خاص قضات، حقوقدانان، وکلای دادگستری و مشاورین حقوقی را نمایان می‌سازد. مؤلف که سال‌ها در دستگاه قضایی و زمانی بعنوان عضو هیأت حل اختلاف کارگر و کارفرما و مدتی را به تدریس دانشجویان و کارآموزان قضایی اشتغال داشته است، مساعی لازم را بعمل آورده تا موضوعاتی را مورد بحث قرار دهد که مبتلا به جامعه کنونی در ارتباط با مسائل کارگری و کارفرمایی بوده، همچنین تلاش شده است مباحث مزبور و مبانی مستدل و مستند آن بر پایه منابع معتبر و نظریات متفن حقوقی استوار گردد تا توان استنتاج، اتخاذ تصمیم و انتخاب رویه صحیح را

در زمینه حقوق کار و موضوعات متنوع آن برای اقشار مختلف فراهم آورد. علاوه بر آن، بدلیل ارتباط وسیع موضوعات بیمه‌های تأمین اجتماعی کارگران با مباحث حقوق کار و اهمیت آن و علیرغم اینکه موضوعات بیمه مزبور باید در حقوق بیمه مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد، در پایان کتاب به مباحث مختصری از آن پرداخته شده است. امید است کتاب حاضر مورد توجه و استفاده علاقمندان قرار گرفته و اینجانب از ادعیه خیر همگان و نظریات اصلاحی صاحب‌نظران بهره‌مند شوم.

غلامرضا موحدیان ۲۷ دی ۱۳۸۱

آدرس الکترونیکی مؤلف: Movahedian_ghr@yahoo.com

مقدمه چاپ چهارم

اکنون که در شرف چاپ چهارم کتاب قرار گرفته‌ایم، خداوند سبحان را سپاسگزارم که این مجموعه توانسته است در جهت ارتقاء دانش و آگاهی حقوق‌دانان، دانش پژوهان و اقشار مختلف مردم عزیز اعم از کارگران و کارفرمایان و غیره موثر باشد و مورد اقبال همگان قرار گیرد.

از علل مهم این اقبال، علاوه بر کاربردی بودن مباحث، سعی نگارنده در به روز رسانی مطالب کتاب در هر نوبت چاپ می‌باشد، به این وصف و با توجه به تغییر مکرر قوانین و مقررات، پیوسته لازم است تحولات قانونی مورد توجه و دقت قرار گیرد تا بتوان از ظرفیت‌های حقوقی ایجاد شده به گونه صحیح و بهنگام بهره‌مند شده و آن را در جای خود، اعمال و اجرا نمود.

از جمله تغییراتی که در فاصله چاپ سوم و چهارم این کتاب حادث شد، اصلاحات و تغییراتی در قانون کار می‌باشد که به موجب «قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری» مصوب ۱۳۸۷/۸/۲۵ مجمع تشخیص نظام بوجود آمده و از مهمترین مباحث آن امکان درج «حق فسخ» در قراردادهای کار و امکان «تعدیل نیروی انسانی» در شرکت‌های صنعتی می‌باشد که می‌تواند منشاء تحولات وسیع در روابط کارگر و کارفرما باشد، مواردی که قبل از این مصوبه ممنوع محسوب و توافق اولیه بر آن برخلاف قواعد آمره و باطل و فاقد آثار حقوقی بود، در مجموعه پیش رو به آن پرداخته شده است.

در پایان لازم می‌دانم از همه عزیزانی که با تذکرات خود در جهت هر چه پربارتر شدن این کتاب مساعدت نموده‌اند، به خصوص آقایان دکتر محمود براتی‌نیا و دکتر علی مهاجری تشکر و قدردانی نمایم.

غلامرضا موحدیان

بهار ۱۳۸۹